

آداب معاشرت، ادب و ارتباطات مؤثر

رازهای ساده مواجهه با دیگری

مینا نبی

همه ما مصادیقی از آداب معاشرت را می‌شناسیم. برای مثال این را می‌دانیم که جلوی بزرگترها پایمان را دراز نکنیم؛ یا هنگامی که وارد جمعی می‌شویم، با صدایی رسا به حاضرین سلام و در هنگام خروج با همه خداحافظی کنیم؛ اما برخی از ما، نمی‌دانیم که گذاشتن ساعت کوکی در نزدیکترین فاصله با خود و با کمترین صدا، طوری که مزاحمتی برای کسی ایجاد نشود، هم از مصادیق آداب معاشرت است؛ یا رها کردن صابون جامد پس از استفاده با جرم‌های حاصل از دست و روی ما بر روی آن در جابجایی، که نفر بعدی را از شستشو منصرف می‌کند، می‌تواند از نشانه‌های نداشتن آگاهی از آداب اجتماعی و معاشرت باشد. واقعیت این است که برخی افراد به درستی همه جوانب آداب معاشرت را رعایت نمی‌کنند و روشن است که آداب معاشرت یعنی آداب ادب و زندگی. چیزی که همه ما باید برای داشتن ارتباطات مؤثر با دیگران، به آن پایبند باشیم. مهمانان این هفته پاتوق، جوان‌هایی هستند که به رعایت آداب معاشرت اهمیت می‌دهند و تا حد زیادی مصادیق و نشانه‌های آن را می‌شناسند. پس با ما باشید تا با دیدگاه‌های آنها آشنا شویم و همچنین تحلیل این موضوع و تأثیرات مثبت و منفی رعایت کردن و نکردن آداب معاشرت را در زندگی خصوصی و اجتماعی خود از نگاه کارشناس مربوطه بخوانیم.

«خوش‌قولی و احترام به دیگران»

سایه اولین کسی است که وارد جمع می‌شود. با او وارد گفت‌وگو می‌شویم تا دوستان دیگر به ما بپیوندند. او وقتی موضوع پاتوق را می‌شنود، می‌گوید: بسیار خوشحالم که اولین بار با چنین سوژه‌ای به پاتوق ایران جوان وارد شدم. باید بگویم که همواره در تلاشم که آداب ادب یا آداب معاشرت را به تمامی رعایت کنم. به نظر من، یکی از مصادیق رعایت آداب معاشرت، همین خوش‌قولی است و این که به وقت و حضور دیگران احترام بگذاری.

محمد سعید به محض رسیدن وارد گفت‌وگو می‌شود. او می‌گوید: اولش فکر کردم چیزی برای گفتن درباره این سوژه ندارم؛ اما همین الان موضوعی به فکرم رسید. به نظر من داشتن ظاهری آراسته، لباس و کفش مناسب و تمیز یا خوشبو بودن هم از نشانه‌های اشراف به این موضوع است. متأسفانه برخی از مردم در سنین مختلف، حتی برخی از دوستان جوان خود ما با رعایت نکردن این جزئیات، حقوق دیگران را نادیده می‌گیرند. مجید در نزدیکی محمد سعید نشسته و آماده است که چیزی بگوید. پس در تایید صحبت‌های

محمد سعید می‌گوید: از دید من رعایت همین جزئیات است که در نظر دیگران، ما را آداب‌دان و محبوب می‌کند؛ یا از چشم می‌اندازد. یکی دیگر از نشانه‌های دانستن آداب و معاشرت به نظر من وقتی است که می‌خواهیم با همراهی دیگران از دری یا مسیر باریکی عبور کنیم. در این شرایط

حتماً باید چنانچه خانم، کودک یا سالمندی همراه ما بود، حق تقدم را به آنها بدهیم تا ضمن رعایت ادب و احترام، اگر ضرورتی برای کمک و محافظت پیش آمد، آماده حمایت باشیم. البته از دید من، کمک رسانی به موقع هم یکی از نمادهای آداب معاشرت است که ارزش و احترام و اعتبار ما را نزد دیگران بالا می‌برد.

«توجه به پاکیزگی»

حالا دیگر نوبت به مارال رسیده است. او می‌گوید: فکر می‌کنم که آراستگی و تمیزی و وسایل ما از جمله اتومبیل مان، هم جزئی از آداب معاشرت است و شخصیت ما را برای دیگران تعریف می‌کند؛ همانطور که در باره منزلت‌مان این امر صادق است. حتی نحوه رانندگی ما یا بالا و پایین بردن شیشه‌ها در ماشین، کم یا زیاد بودن صدای ضبط یا رادیو یا حتی بوق زدن‌هایمان وقتی که ما همراه یا همراهانی در اتومبیل مان داریم، یا در مقابل مکان‌های خاصی هستیم، باید آدابی داشته باشد؛ همچنین اینکه بدانیم در اتومبیل را به منظور حمایت یا احترام، باید برای سالمندان و کودکان باز و بسته کنیم.

کوروش هم می‌گوید: من می‌خواهم بگویم که سیگار کشیدن هم در محیط‌های بسته مانند اتومبیل شخصی، هر چند که بعضی از ما آن را چهار دیواری و اختیاری می‌دانیم، به نظر من رعایت نکردن آداب معاشرت است؛ حتی اگر همراهانمان این اجازه را به ما بدهند. البته باید بگویم برخی از این موارد به شکل عمومی و گسترده تر در شمار حقوق شهروندی هم قرار می‌گیرد.

آناهیتا با مکثی کوتاه می‌گوید: نمی‌دانم این که می‌خواهم بگویم هم در شمار رعایت آداب و معاشرت می‌شود؛ یا نه، ولی به نظر من کسانی که بی توجه به بوی نامطبوع جوراب‌هایشان مدام پایشان را از کفش در می‌آورند و محیط را برای دیگران نامطبوع و غیر قابل تحمل می‌کنند، هم از دید من آداب معاشرت را نمی‌شناسند.

صدرا می‌گوید: البته این هم می‌تواند از مصادیق حقوق شهروندی باشد ولی من یک چیزی در همین فرصت کوتاه به ذهنم آمد. این که شاید نجوشتن یا دیگران در جمع یا برعکس بسیار پر حرفی کردن هم از اشراف نداشتن به این آداب سرچشمه می‌گیرد یا حتی کسانی که هر موضوعی را یک دفعه به بحث و جنجال می‌کشند، از دید من آداب معاشرت را به خوبی نیاموخته‌اند.

«آداب غذا خوردن»

مهشید هم می‌گوید: فکر می‌کنم یکی از مهم‌ترین مصادیق آداب ادب دانی، در هنگام خوردن و نوشیدن است. بسیاری از ما این موضوع را رعایت نمی‌کنیم. هم از زدن پر سر و صدای چای و شربت گرفته تا هورت کشیدن چای و دستمالی کردن قندها برای پیدا کردن سایز مورد علاقه قند در قندان. از همه بدتر پر کردن دهان هنگام غذا خوردن و به قول معروف دولپی خوردن. کوروش می‌گوید: به نظر من این که پیش از

آمدن صاحبخانه و درست پس از تکمیل سفره، شروع به خوردن غذا کنیم، هم به دور از آداب است؛ یا قبل از این که بزرگترها غذا بکشند. البته اینکه پس از دعوت صاحبخانه به سر سفره شام یا صحبت کردن، دیگران را معطل کنیم، هم کمی بد است به نظر من.

مهناز می‌گوید: حالا که صحبت در مهمان‌داری متمرکز است، باید بگویم از کودکی به ما یاد داده اند که آوردن چای و آب و شربت برای مهمان بدون سینی و پیش‌دستی به دور از ادب است. حمیده سری به نشانه تأیید تکان می‌دهد و می‌گوید: یکی از ناپسندترین کارها هم رعایت نکردن بهداشت است. برخی از افراد از غذا قاشق شخصی خود در ظرف اصلی استفاده می‌کنند و نه تنها دیگران را از خوردن آن غذا محروم و منصرف می‌کنند، در چشم دیگران هم بی ادب و نزاکت شناخته می‌شوند. محمد معتقد است زود بلند شدن و ترک سفره هم به اندازه دیر بر سر سفره آمدن دور از ادب است؛ به ویژه اگر که در جایگاه صاحبخانه باشیم چون میهمان را معذب می‌کند.

مارال هم می‌گوید: بعضی‌ها هم به جای آن که قاشق را به دهان نزدیک کنند، مدام در باره غذاها پرس و جو می‌کنند که این چیست و آن را بده. محمد سعید انگار که چیزی به یادش آمده باشد، می‌گوید: سال‌ها پیش در یک کتابی در باره آداب معاشرت خوانده بودم که موقع معرفی همیشه باید کوچکتر را به بزرگتر، آقا را به خانم و رتبه پایین را به بالا معرفی کرد.

مهشید نیز می‌گوید: به نظر من سرزده جایی رفتن هم به دور از ادب است یا این که اگر به مهمانی دعوت شده ایم، به همراه خود مهمانمان را هم بی‌خبر ببریم.

«احترام به عقاید دیگران»

نوبت به فرزین که می‌رسد، می‌گوید: به نظر من یکی از اصول آداب و معاشرت، رعایت قوانین هر خانه و محل است و احترام گذاشتن به عقاید دیگرانی که دیدگاهشان با ما متفاوت است. ما باید به گونه‌ای رفتار کنیم که میزبان ما می‌پسندد. مثلاً ما اجازه نداریم به منزل هر کسی با کفش وارد شویم؛ و این به هیچ وجه نشانه روشنفکری نیست.

مهتاب می‌گوید: من فکر می‌کنم که یکی دیگر از موارد رعایت آداب معاشرت در صحبت با تلفن و تلفن همراه است.

مریم هم اعتقاد دارد: آدم‌ها وقتی در کنار هم قرار می‌گیرند، باید یک سری اصول را رعایت کنند

